અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

ગુજરાત હાઇકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૧૯/૧૯૯૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

==========

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	
૨	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઇ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઇ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	

==========

શરીફખાન હમીરખાન મકરાણી....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય....સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

==========

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી ભાર્ગવ હસુરકર

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફે એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર સુશ્રી એમ.એચ. ભટ્ટ

==========

કોરમ: **માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર**

તારીખ: ૧૮/૦૩/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. હાલના મૂળ આરોપી–અપીલકર્તા દ્વારા વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, સાબરકાંઠા મુ. હિંમતનગર (ટૂંકમાં, 'ટ્રાયલ કોર્ટ') ના તારીખ : ૧૦.૧૨.૧૯૯૬ ના ચુકાદા અને હુકમને પડકારતી આ અપીલ છે, જેના દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીને નીચે મુજબ દોષિત ઠેરવી સજા ફટકારેલ હતી;

(૧) આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૯૮(એ) હેઠળના ગુના માટે એક વર્ષની સખત કેદ ભોગવવી અને રૂ. ૫૦૦/– નો દંડ ભરવો અને દંડ ન ભરે તો વધુ એક મહિનાની કેદ ભોગવવી;

(૨) આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળના ગુના માટે પાંચ વર્ષની સખત કેદ ભોગવવી અને રૂ. ૧,૦૦૦/– નો દંડ ભરવો અને દંડ ન ભરે તો વધુ બે મહિનાની કેદ ભોગવવી;

૨. ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવેલ ફરિયાદપક્ષના કેસની ટૂંકી હકીકતો એવી છે કે કથિત બનાવના આશરે ત્રણ વર્ષ પહેલાં મૃતકના લગ્ન આરોપી સાથે

થયા હતા અને સદર લગ્નજીવનથી મૃતકે બે પુત્રોને જન્મ આપ્યો હતો. ફરિયાદમાં એવું જણાવવામાં આવેલ છે કે આરોપી વારંવાર પૈસાની માગણી કરતો હતો અને મૃતકને માર પણ મારતો હતો. ફરિયાદમાં એવું જણાવવામાં આવેલ છે કે કથિત બનાવની તારીખે, એટલે કે ૧૦.૦૫.૧૯૯૪ ના રોજ, મૃતકે રસોઈ બનાવી હતી અને આરોપી ઘરે ન હોવાથી તેના માટે અલગ રાખી મૂકી હતી. પરંતુ, એક કૂતરું ઘરમાં ઘૂસી ગયું અને આરોપી માટે રાખેલું ખાવાનું ખાઈ ગયું, અને તેથી, જ્યારે આરોપી ઘરે આવ્યો ત્યારે તે ગુસ્સે થઈ ગયો અને મૃતકને માર મારીને ઘરની બહાર જતો રહ્યો, અને ત્યારપછી, કથિત બનાવ બન્યો હતો. ફરિયાદ નોંધાતાં, પોલીસે કથિત ગુનાની તપાસ હાથ ધરી હતી અને પૂરતા પુરાવા જણાતાં તેની સામે ચાર્જશીટ દાખલ કરી હતી. ટ્રાયલ વખતે, આરોપીએ ગુનાની કબૂલાત કરી ન હતી, અને તેથી, ટ્રાયલ ચલાવવામાં આવી હતી.

૩. ફરિયાદપક્ષે પોતાનો કેસ સાબિત કરવા માટે નીચે મુજબના સાક્ષીઓને તપાસેલ છે;

મૌખિક પુરાવો

ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં.	***સાક્ષીઓ***	***આંક નં.***
૧	રમણભાઈ બારોટ	૧૫
૨	મુંજાવરખાન કોદરખાન મકરાણી	૧૮

૩	હનીફાબેન મકરાણી	૧૯
૪	જયનબીબી બી. મકરાણી	૨૩
૫	મુનવરખાન પઠાણ	૨૪
૬	સત્તારખાન મીરખાન સિપાઈ	૨૬
૭	ડો. જી.એ. ચારણ	૨૭
૮	વી.એસ. રાઠોડ, પી.એસ.ઓ.	૩૨
૯	મહેન્દ્ર લાલસિંહ રાઠોડ, હેડ કોન્સ્ટેબલ	૩૪

૪. તે ઉપરાંત ફરિયાદપક્ષે નીચે મુજબના કેટલાક દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા હતા;

દસ્તાવેજી પુરાવો

ક્રમ નં.	***દસ્તાવેજો***	***આંક નં.***
૧	ડી.ડી. નોંધવા માટે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને લખવામાં આવેલ મેમોરેન્ડમ	૧૬
૨	એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ મૃતકનું ડી.ડી.	૧૭
૩	ઇન્ક્વેસ્ટ પંચનામું	૨૦
૪	બનાવની જગ્યાનું પંચનામું	૨૧
૫	એન.સી. એન્ટ્રી નં. ૧૯/૯૪, તારીખ : ૧૦.૦૫.૧૯૯૪	૨૨
૬	આરોપી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ લાકડીની જપ્તીનું પંચનામું	૨૫
૭	પી.એમ. નોટ	૨૮

૮	મૂળ ફરિયાદ	૩૩
૯	હેડ કોન્સ્ટેબલ મહેન્દ્રસિંહ સમક્ષ મૃતકનું નિવેદન	૩૫

૫. સાક્ષીઓનો પુરાવો નોંધ્યા પછી અને રેકોર્ડ પરની સામગ્રીનું અવલોકન કર્યા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટે વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કર્યો હતો. તેથી, હાલની અપીલ દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

૬. આરોપી તરફના વિદ્વાન વકીલ શ્રી હસુરકરે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટે વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ પસાર કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરેલ છે, કારણ કે તે રેકોર્ડ પરની સામગ્રીની તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં મૂલવણી કરવામાં નિષ્ફળ ગયેલ છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા તપાસવામાં આવેલા સાક્ષીઓના પુરાવા તેમજ તેના દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજી પુરાવાઓને ધ્યાનમાં લેતાં, ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીને તેની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપો માટે નિર્દોષ ઠેરવવા જોઈતા હતા. તેથી, તેમણે અરજ કરી હતી કે અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે.

૭. બીજી તરફ, હાલના સામાવાળા–રાજ્ય તરફના વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી ભટ્ટે અપીલનો વિરોધ કર્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટે રેકોર્ડ પરની સમગ્ર સામગ્રીનું અવલોકન કર્યા પછી આરોપીને દોષિત ઠેરવ્યો હતો, અને

તેથી, આ કોર્ટ દ્વારા તેમાં કોઈ હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર નથી અને અપીલ રદ કરવામાં આવે.

૮. સામાવાળા–રાજ્ય તરફના વિદ્વાન એ.પી.પી. તેમજ મૂળ આરોપી તરફના વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા અને તેમની સહાયથી રેકોર્ડ પરની સામગ્રીનું અવલોકન કર્યું.

૯. મૃતકનું મૃત્યુ આત્મહત્યાથી થયેલું હતું તે સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને, જેમણે મૃતકનું ડી.ડી. નોંધ્યું હતું, તેમને ફરિયાદી સાક્ષી–૧ તરીકે તપાસ્યા હતા. ફરિયાદી સાક્ષી–૧ એ પોતાની જુબાની (આંક–૧૫) માં જણાવ્યું હતું કે મૃતકનું નિવેદન નોંધવા માટે પોલીસ તરફથી મેમોરેન્ડમ મળતાં, તેઓ રાત્રે આશરે ૧૧:૦૦ વાગ્યે હોસ્પિટલ ગયા હતા, અને ત્યારબાદ, તેઓ ડૉક્ટર, ફરિયાદી સાક્ષી–૭ સાથે દર્દી પાસે ગયા હતા અને મૃતક નિવેદન આપવા સક્ષમ હોવા અંગેનો શેરો મેળવ્યો હતો. ફરિયાદી સાક્ષી–૧ એ જણાવ્યું હતું કે જ્યારે તેમણે મૃતકને પૂછ્યું કે કથિત બનાવ કેવી રીતે બન્યો, ત્યારે મૃતકે જણાવ્યું હતું કે તેણીએ તેના પતિ એટલે કે આરોપી માટે રસોઈ બનાવી હતી, જે કૂતરું ખાઈ ગયું હતું, અને તેથી, આરોપી ગુસ્સે થઈ ગયો હતો અને તેણીને માર માર્યો હતો. મૃતકે આ સાક્ષી સમક્ષ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે તે આરોપીના વારંવારના મારથી કંટાળી ગઈ હતી, અને તેથી, તેણીએ પોતે

પોતાના પર કેરોસીન છાંટીને પોતાની જાતને આગ ચાંપી દીધી હતી. મૃતકે એવું પણ જણાવ્યું હતું કે, તે સમયે, તેના ઘરે કોઈ હાજર ન હતું, પરંતુ, જ્યારે દાઝી જવાના કારણે તેણીએ બૂમાબૂમ શરૂ કરી, ત્યારે તેના પતિ અને અન્ય લોકો દોડી આવ્યા હતા અને ધાબળાની મદદથી આગ ઓલવી હતી. આ સાક્ષી સમક્ષના પોતાના નિવેદનમાં મૃતકે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે તેનો પતિ વારંવાર તેની સાથે ઝઘડો કરતો હતો અને તેણીને માર મારતો હતો તેમજ તે તેણીને રોજિંદી જરૂરિયાતો પણ પૂરી પાડતો હતો. પોતાની ઊલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ એવા સૂચનનો ઇનકાર કર્યો હતો કે તેઓ ડી.ડી. નોંધવા માટે હોસ્પિટલ ગયા ન હતા અને પોલીસ સ્ટેશને જ તે તૈયાર કરી દીધું હતું. આ સાક્ષીએ એવા સૂચનનો પણ ઇનકાર કર્યો હતો કે તેમણે ત્યારબાદ ડી.ડી. પર મૃતકના અંગૂઠાનું નિશાન મેળવ્યું હતું, અને તે રીતે, તેને ઉપજાવી કાઢ્યું હતું. આ સાક્ષીએ એ બાબતનો પણ ઇનકાર કર્યો હતો કે મૃતક બેભાન હતી અને બોલવા માટે અસમર્થ હતી તે વાત સાચી નથી. આ સાક્ષીએ એવું પણ જણાવ્યું હતું કે કૂતરું ખાવાનું ખાઈ ગયું હતું અને આરોપી તેણીને વારંવાર માર મારતો હતો તેવું મૃતકે તેમની સમક્ષ જણાવ્યું ન હતું તે વાત સાચી નથી.

૧૦. ફરિયાદી સાક્ષી–૧ ના પુરાવાને ડૉક્ટરના પુરાવાથી સમર્થન મળે છે, જેમણે મૃતકના શરીરનું પી.એમ. કર્યું હતું, તે ફરિયાદી સાક્ષી–૭ છે. ફરિયાદી સાક્ષી–૭ એ પોતાની જુબાની (આંક–૨૭) માં જણાવ્યું હતું કે તારીખ

૧૦.૦૫.૧૯૯૪ ના રોજ, જ્યારે તેઓ પોતાની ફરજ પર હતા, ત્યારે મૃતકને ૧૦૦ ટકા દાઝી ગયેલી હાલતમાં હોસ્પિટલ લાવવામાં આવી હતી. આ સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે મૃતકની હાલત ગંભીર હતી, કારણ કે તેણીના નાડીના ધબકારા ૮૦ હતા, બ્લડ પ્રેશર ૭૦–૧૦૦ હતું અને તેણીના શરીરમાંથી કેરોસીનની ગંધ આવી રહી હતી. આ સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે તેઓ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ એટલે કે ફરિયાદી સાક્ષી–૧ સાથે રાત્રે આશરે ૧૧:૦૦ વાગ્યે મૃતક પાસે ગયા હતા અને તે સમયે મૃતક ભાનમાં હતી અને તેણીને પૂછવામાં આવેલા પ્રશ્નોના જવાબો આપવા સક્ષમ હતી. આ સાક્ષીએ પોતાની ઊલટતપાસમાં જણાવ્યું હતું કે મૃતકના સંબંધીઓ પૈકીના એક દ્વારા તેમને એવી હિસ્ટ્રી આપવામાં આવી હતી કે રસોઈ બનાવતી વખતે તે દાઝી ગઈ હતી. આ સાક્ષીએ આરોપીને પણ તપાસ્યા હતા, જે પણ દાઝી ગયેલ હતા. આ સાક્ષીના જણાવ્યા અનુસાર, આરોપીએ એવી હિસ્ટ્રી આપી હતી કે પોતાની પત્નીને બચાવતી વખતે તેઓ દાઝી ગયા હતા. આ સાક્ષીએ એવા સૂચનનો ઇનકાર કર્યો હતો કે જ્યારે તેમણે રાત્રે ૧૧:૦૦ વાગ્યે મૃતકને તપાસી ત્યારે તે કંઈપણ સમજવા માટે અસમર્થ હતી. આ સાક્ષીએ એવા સૂચનનો પણ ઇનકાર કર્યો હતો કે મૃતકના મોં પર થયેલી ઇજાઓ એવી પ્રકૃતિની હતી કે તે બોલી શકતી ન હતી.

૧૧. ફરિયાદી સાક્ષી–૮ સંબંધિત સમયે પી.એસ.ઓ. તરીકે ફરજ બજાવતા હતા અને પોતાની જુબાની (આંક–૩૨) માં તેમણે જણાવ્યું હતું કે કથિત બનાવ

અંગેની માહિતી મળતાં તેમણે તે સંબંધમાં વર્ધીની નોંધ કરી હતી અને મૃતકનું ડી.ડી. નોંધવા માટે ફરિયાદી સાક્ષી–૧ ને મેમોરેન્ડમ પણ મોકલ્યું હતું. ત્યારબાદ આ સાક્ષીએ ફરિયાદી–ફરિયાદી સાક્ષી–૨ દ્વારા આપવામાં આવેલી ફરિયાદ નોંધી હતી.

૧૨. ફરિયાદી સાક્ષી–૯, કે જેઓ હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે ફરજ બજાવતા હતા, તેમણે પોતાની જુબાની (આંક–૩૪) માં જણાવ્યું હતું કે કથિત બનાવની તપાસ કરવાનો હુકમ મળતાં, તેઓ હોસ્પિટલ ગયા હતા અને મૃતકનું નિવેદન નોંધ્યું હતું, જેમાં મૃતકે જણાવ્યું હતું કે તેણીએ પતિ માટે રસોઈ બનાવી હતી, જે કૂતરું ખાઈ ગયું હતું અને તેના કારણે આરોપીએ તેણીને માર માર્યો હતો અને ઘરની બહાર જતો રહ્યો હતો. આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે મૃતકે એવું જણાવ્યું હતું કે, ઘરકામ અને ઘરખર્ચના મુદ્દે આરોપી વારંવાર ઝઘડો કરતો હોવાથી અને તેણીને માર મારતો હોવાથી, તેણીએ પોતાની જાતને આગ ચાંપી દીધી હતી. આ સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે જ્યારે તેમણે ફરિયાદી સાક્ષી–૩ અને ફરિયાદી સાક્ષી–૪ ના નિવેદનો નોંધ્યા, ત્યારે તેઓએ પણ એ જ હકીકતો જણાવી હતી જે મૃતકે તેમની સમક્ષના પોતાના નિવેદનમાં જણાવી હતી. પોતાની ઊલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ એવા સૂચનનો ઇનકાર કર્યો હતો કે આરોપી તેણીની સાથે વારંવાર ઝઘડો કરતો હતો અને તેણીને માર મારતો હતો તે અંગે તેણીએ તેમની સમક્ષ જણાવેલી હકીકતો વિશે તેઓ જૂઠું બોલી રહ્યા હતા. જોકે, આ સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું

હતું કે એ વાત સાચી છે કે મૃતકને બચાવવાનો પ્રયાસ કરતી વખતે આરોપીને ઇજાઓ થઈ હતી.

૧૩. જ્યાં સુધી ફરિયાદી સાક્ષી નં. ૨, ૩, ૪, ૫ અને ૬ ના પુરાવાનો સંબંધ છે, તેઓએ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું ન હતું અને તેમને હોસ્ટાઇલ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

૧૪. ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા ઉપરોક્ત મૌખિક પુરાવાઓનું અવલોકન કરતાં એ સ્પષ્ટપણે જણાઈ આવે છે કે મૃતકે પોતે પોતાના પર કેરોસીન છાંટ્યું હતું અને પોતાની જાતને આગ ચાંપી દીધી હતી. ફરિયાદી સાક્ષી–૧ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા મૃતકના ડી.ડી. પરથી ઉપરોક્ત હકીકત સાબિત થાય છે, કારણ કે આ સાક્ષી સમક્ષ મૃતકે જણાવ્યું હતું કે તેણીને માર માર્યા પછી આરોપી ઘરની બહાર જતો રહ્યો હતો અને જ્યારે તેણીએ પોતાની જાતને આગ ચાંપી ત્યારે કોઈ હાજર ન હતું. આમ, આ કોર્ટના મતે, ટ્રાયલ કોર્ટે યોગ્ય રીતે ફરિયાદી સાક્ષી–૧ ના પુરાવા પર વિશ્વાસ મૂક્યો હતો, જેને ફરિયાદી સાક્ષી–૭ ના પુરાવાથી સમર્થન મળે છે. આમ, ફરિયાદી સાક્ષી–૧ અને ફરિયાદી સાક્ષી–૭ ના પુરાવા પરથી એ સાબિત થાય છે કે આરોપીના વારંવારના મારથી કંટાળીને મૃતકે કેરોસીન છાંટ્યું હતું અને પોતાની જાતને આગ ચાંપી દીધી હતી,

અને આમ, તેણીનું મૃત્યુ આત્મહત્યાથી થયેલું હતું અને અકસ્માતથી થયેલું ન હતું.

૧૫. ફરિયાદી સાક્ષી–૧ અને ફરિયાદી સાક્ષી–૯ ના મૌખિક પુરાવાનું અવલોકન કરતાં એ સ્પષ્ટ થાય છે કે મૃતકે અસ્પષ્ટ ન હોય તેવા શબ્દોમાં જણાવ્યું હતું કે આરોપી ઘરકામ અને ઘરખર્ચના મુદ્દે તેણીની સાથે વારંવાર ઝઘડો કરતો હતો અને તેણીને માર મારતો હતો. ફરિયાદી સાક્ષી–૧ અને ફરિયાદી સાક્ષી–૯ ના પુરાવા પરથી એ પણ ફલિત થાય છે કે કથિત બનાવની તારીખે પણ આરોપીએ મૃતકને માર માર્યો હતો. ફરિયાદી સાક્ષી–૧ અને ફરિયાદી સાક્ષી–૯ સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ છે અને મૃતકના માનસિક અને શારીરિક ત્રાસના પાસા પરનો તેમનો પુરાવો અખંડિત રહે છે. આમ, ટ્રાયલ કોર્ટે યોગ્ય રીતે આરોપીને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૯૮(એ) હેઠળના ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યો છે.

૧૬. જ્યાં સુધી આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળના આરોપનો સંબંધ છે, અહીં, ***"કુલદીપ કૌર વિ. ઉત્તરાખંડ રાજ્ય", (૨૦૧૪) ૧૦ એસ.સી.સી. ૫૮૪*** ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાનો સંદર્ભ લેવો પ્રસ્તુત રહેશે, જેમાં પેરાગ્રાફ નં. ૧૧ થી ૧૫ માં નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવેલ છે:–

"૧૧. શ્રી અહમદીએ દલીલ કરી હતી કે અરજદારને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળ દોષિત ઠેરવતું ટ્રાયલ કોર્ટનું તારણ અટકળો અને અનુમાનોના આધારે છે. ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તા સંબંધિત પોતાના ચુકાદામાં મૃતકની ડાયરીમાંથી એક પંક્તિ ટાંકી છે, જે આ મુજબ વંચાય છે કે "હજુ પણ તેણી ઇચ્છે છે કે હું મોડે સુધી કામ કરું." એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે એવું માની લેવામાં ભૂલ કરી છે કે જ્યારે મૃતક પોતાની ડાયરીમાં ઉપરોક્ત પંક્તિ લખે છે ત્યારે તે અપીલકર્તાનો સંદર્ભ આપે છે. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તાની દોષસિદ્ધિ રદ થવાને પાત્ર છે કારણ કે બંને નીચલી અદાલતો એ બાબતની મૂલવણી કરવામાં નિષ્ફળ ગઈ હતી કે ફરિયાદપક્ષ આત્મહત્યા અને કથિત ક્રૂરતા વચ્ચે સીધો વાજબી સંબંધ હતો તે દર્શાવવા માટે રેકોર્ડ પર કોઈ પુરાવો રજૂ કરી શક્યો ન હતો. બંને નીચલી અદાલતોએ એવા તારણો આપ્યા હતા કે દહેજની કોઈ માગણી નહોતી અથવા દહેજની માગણીના સંબંધમાં મૃતક સાથે કોઈ ક્રૂરતા આચરવામાં આવી નહોતી અને અપીલકર્તાને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૪બી, ૪૯૮એ અને ડાઉરી પ્રોહિબિશન એક્ટની કલમ ૩ અને ૪ હેઠળના આરોપમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં આવ્યા હતા, તેથી નીચલી અદાલતો એવા પરસ્પર વિરોધી દ્રષ્ટિકોણ પર આવી શકી ન હોત કે મૃતકે અપીલકર્તા દ્વારા આચરવામાં આવેલી ક્રૂરતાને કારણે આત્મહત્યા કરી હતી. ડાયરીમાં પણ, મૃતકે અપીલકર્તા વિરુદ્ધ એક પણ શબ્દ લખ્યો નથી. ડાયરીનું અવલોકન માત્ર એટલું જ દર્શાવે છે, જેવું કે ટ્રાયલ કોર્ટે મૃતકના પતિ સહિત અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓની ટ્રાયલમાં પોતાના નિર્ણયમાં પણ અવલોકન કર્યું હતું, કે મૃતક હતાશ હતી અને તેને જીવનમાં કોઈ રસ રહ્યો ન હતો.

૧૨. રાજ્ય તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે એ બાબતનો ઇનકાર કર્યો નથી કે પતિ, સસરા, દિયર અને બે નણંદોને નિર્દોષ છોડતા ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા નિર્દોષ મુક્તિના ચુકાદા સામે રાજ્યએ અપીલ દાખલ કરી હતી પરંતુ હાઇકોર્ટ દ્વારા તે રદ કરવામાં આવી હતી. જોકે, રાજ્ય દ્વારા આ કોર્ટ સમક્ષ કોઈ આગળની અપીલ દાખલ કરવામાં આવી નથી. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળ અપીલકર્તાની દોષસિદ્ધિ સંપૂર્ણપણે વાજબી છે.

૧૩. અમે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેમજ હાઇકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદાનું અવલોકન કર્યું છે. અમે એ ચુકાદાઓનું પણ અવલોકન કર્યું છે જેના દ્વારા પતિ, સસરા, દિયર અને બે નણંદોને ટ્રાયલ કોર્ટે નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા અને હાઇકોર્ટે તેને બહાલ રાખ્યા હતા. જ્યાં સુધી આ અપીલકર્તાનો સંબંધ છે, તેણીને પણ દહેજના ત્રાસના આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં આવી છે પરંતુ તેણીને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવી છે.

૧૪. મૃતકના પતિ સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાનું અવલોકન દર્શાવે છે કે ફરિયાદી સાક્ષી ૧, મૃતકના પિતાએ પોતાની ઊલટતપાસમાં જણાવ્યું હતું કે સગાઈના દિવસથી લઈને લગ્ન સંપન્ન થયા ત્યાં સુધી આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા કોઈ દહેજની માગણી કરવામાં આવી નહોતી. જે કંઈ સ્ત્રીધન આપવામાં આવ્યું હતું તે રિવાજ મુજબ અને તેમની પુત્રીને ભેટના રૂપમાં તેમની પોતાની ઇચ્છા મુજબ આપવામાં આવ્યું હતું. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે તેમની પુત્રીએ તેમને એવું કહ્યું ન હતું કે ઉપકાર સિંઘની ગેરહાજરીમાં દહેજના મુદ્દે તેણીના સાસુ, સસરા, નણંદ અને પતિ તથા જેઠના કારણે તે પોતાના સાસરીના ઘરમાં ઉદાસ રહેતી હતી.

સાક્ષીએ પોતે જણાવ્યું હતું કે ભગવાન જાણે કે તેમની પુત્રીએ કોઈ કારણ વગર કેમ આત્મહત્યા કરી. આ સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે એ કહેવું સાચું છે કે આરોપી વ્યક્તિઓએ તેમની પુત્રીને આત્મહત્યા કરવા માટે ન તો દુષ્પ્રેરિત કરી હતી કે ન તો તેઓએ તેણીને હેરાન કરી હતી.

૧૫. અમે આ બાબતમાં ગંભીરતાપૂર્વક વિચારણા કરી છે અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓના પુરાવાનું વિશ્લેષણ કર્યું છે. અમારા સુવિચારિત મતે, અપીલકર્તા વિરુદ્ધ રજૂ કરવામાં આવેલ પુરાવો સદર કોડની કલમ ૩૦૬ હેઠળનો કેસ સ્થાપિત કરતો નથી. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓના પુરાવાના આધારે, માત્ર અપીલકર્તાની દોષસિદ્ધિ ટકી શકે તેમ નથી. કેસની હકીકત અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓના પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, ટ્રાયલ કોર્ટે હાલના અપીલકર્તા સિવાયના તમામ આરોપી વ્યક્તિઓને નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા અને સદર ચુકાદો હાઈકોર્ટ દ્વારા બહાલ રાખવામાં આવ્યો હતો. અપીલકર્તા વિરુદ્ધ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા અને હાઈકોર્ટ દ્વારા બહાલ રાખવામાં આવેલા દોષસિદ્ધિના ચુકાદા સાથે સહમત થવા માટે અમને કોઈ મજબૂત કારણ જણાતું નથી."

૧૭. પ્રસ્તુત કેસમાં, જોકે રેકોર્ડ પર એવું આવેલ છે કે આરોપી મૃતકને માનસિક અને શારીરિક રીતે હેરાન કરતો હતો, છતાં એમ કહી શકાય નહીં કે તે મૃતક આત્મહત્યા કરે તેવા હેતુથી કરવામાં આવ્યું હતું. કારણ કે, જો આરોપીનો આવો જ ઈરાદો હોત, તો તેણે મૃતકને બચાવવાનો પ્રયાસ કર્યો ન હોત. ફરિયાદી સાક્ષી–૭ અને ફરિયાદી સાક્ષી–૯ ના પુરાવા પરથી એ સાબિત થાય છે કે જ્યારે

આરોપીએ મૃતકની બૂમો સાંભળી, ત્યારે તે તરત જ તેણીની પાસે દોડી ગયો હતો અને ધાબળાની મદદથી તેણીને બચાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. એટલું જ નહીં પરંતુ આરોપીએ મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવે જેથી તેણીને બચાવી શકાય તે બાબતનું પણ ધ્યાન રાખ્યું હતું. ટૂંકમાં, આરોપીએ મૃતકને બચાવવા માટે જે કંઈ કરી શકતો હતો તે બધું કર્યું હતું, અને તેથી, આ કોર્ટના મતે, આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળના ગુના માટે આરોપીને દોષિત ઠેરવવામાં ટ્રાયલ કોર્ટે ગંભીર ભૂલ કરી હતી. સંજોગો અનુસાર, જો આરોપીને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૯૮(એ) હેઠળની તેની દોષસિદ્ધિ બહાલ રાખીને અને દંડ વધારીને રૂ. ૧,૫૦૦/– કરીને સદર કલમ હેઠળની કેદની સજા ઘટાડીને નવ મહિના કરવામાં આવે, જ્યારે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળના આરોપમાંથી આરોપીને નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં આવે, તો ન્યાયના ઉદ્દેશો સંતોષાશે.

૧૮. પરિણામે, આ અપીલ ***અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે***. ટ્રાયલ કોર્ટનો તારીખ : ૧૦.૧૨.૧૯૯૬ નો ચુકાદો અને હુકમ, જ્યાં સુધી તે અપીલકર્તા–આરોપીને આઈ.પી.સી. ની ***કલમ ૩૦૬*** હેઠળના ગુના માટે દોષિત ઠેરવે છે તે હદ સુધી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી ***રદ*** કરવામાં આવે છે અને તેને તેમાંથી ***નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં આવે છે***. જોકે, જ્યાં સુધી આઈ.પી.સી. ની ***કલમ ૪૯૮ (એ)*** હેઠળ આરોપી–અપીલકર્તાની દોષસિદ્ધિનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી ટ્રાયલ કોર્ટનો હુકમ તે હદ સુધી ***બહાલ રાખવામાં આવે છે,*** પરંતુ, તેની કેદની સજા એક વર્ષથી

ઘટાડીને ***નવ મહિના*** કરવામાં આવે છે અને દંડ રૂ. ૫૦૦/– થી વધારીને ***રૂ. ૧,૫૦૦/–*** કરવામાં આવે છે અને દંડ ન ભરે તો એક મહિનાની સાદી કેદ ભોગવવાની રહેશે. જો આરોપીએ આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળ રૂ. ૧,૦૦૦/– નો દંડ ચૂકવી દીધો હોય, તો તે ઉપર મુજબના રૂ. ૧,૫૦૦/– ના દંડ સામે સરભર કરવામાં આવે. આરોપી જામીન પર છે, અને તેથી, તેના જામીનખત રદ થાય છે અને તેને સંબંધિત જેલ સત્તાવાળાઓ સમક્ષ આત્મસમર્પણ કરવા માટે આજથી ***આઠ અઠવાડિયા*** નો સમય આપવામાં આવે છે, જેમાં કસૂર થયેથી અપીલકર્તા–દોષિતની કસ્ટડી મેળવવા માટે યોગ્ય પગલાં લેવા જેલ સત્તાવાળાઓ માટે મુક્ત રહેશે. આર. એન્ડ પી. તાત્કાલિક સંબંધિત કોર્ટને પરત મોકલી આપવામાં આવે. સીધી બજવણીની પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

(કે.જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

ઉમેશ

This is an AI-Assisted Translation.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.